

Міністерство освіти і науки України
Uniwersytet Rzeszowski
Wydział Muzyki
Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут мистецтв

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

Збірник наукових праць

Випуск 6

Рівне – 2020

Редакційна колегія:

Сверлюк Я.В. – доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту мистецтв РДГУ;
Олексюк О.М. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики музичного мистецтва Інституту мистецтв Київського університету ім. Бориса Грінченка;

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, академік АН ВШ України, перший проректор Рівненського державного гуманітарного університету;

Пелех Ю.В. – доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та навчально-методичної роботи;

Mirosław Dymon – Dr. hab., prof. Uniwersytet Rzeszowski Wydział Muzyki.

Лісова С.В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики професійної освіти Рівненського державного гуманітарного університету;

Малафійк І.В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної і соціальної педагогіки та управління освітою Рівненського державного гуманітарного університету;

Дем'янчук О.Н. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри методики викладання мистецьких дисциплін Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка.

Потапчук Т.М. – доктор педагогічних наук, професор, кафедра пісенно-хорової практики та постановки голосу Рівненського державного гуманітарного університету.

Цюлопа С.Д. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету.

Крижановська Т.І. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;

Прокопович Т.Ю. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;

Радковська Л.М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;

Сверлюк Л.І. – кандидат педагогічних наук, доцент, кафедра пісенно-хорової практики та постановки голосу Рівненського державного гуманітарного університету;

Филипчук М.С. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри естрадної музики Рівненського державного гуманітарного університету.

*Рекомендовано вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 1 від 30.01.2020 р.)*

Мистецька освіта та розвиток творчої особистості : зб. наук. пр. /
М 656 Uniwersytet Rzeszowski wydział Muzyki, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т,
Ін-т мистецтв. – Рівне : Волин. береги, 2020. – Вип. 6. – 272 с.

ISBN 978-966-416-720-5

Збірник наукових праць присвячений актуальним питанням професійної підготовки фахівців мистецького напрямку. Висвітлюються сучасні методологічні підходи розвитку творчої особистості студентів, охарактеризовано особливості музично-педагогічної діяльності.

Для викладачів і студентів мистецьких навчальних закладів, науковців й працівників в галузі музичної педагогіки та мистецтвознавства.

УДК 7.071.5

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I.

Теорія і методологія мистецької освіти

<i>Гарлайчук О.В.</i> Дидактична гра як засіб виконавсько-технічного розвитку скрипалів-початківців.....	5
<i>Мазур Д.В.</i> Стан розвитку професійної рефлексії майбутніх керівників інструментальних колективів.....	11
<i>Пастушенко Л.А., Пастушенко А.С.</i> Основні тенденції формування гуманістичних цінностей сучасного вищого навчального закладу.....	16
<i>Прокопюк Л.В., Овсіюк Н.М.</i> Специфічні особливості студійної роботи вокалістів.....	21
<i>Сверлюк Я.В., Сверлюк Л.І.</i> Технологічні основи колективного виконавства.....	29
<i>Топоровський Н.Ю.</i> Специфіка фаху диригента-хормейстера.....	38
<i>Ужинський М.Ю., Прокопюк Л.В.</i> Роль сучасних звукових технологій у концертній роботі вокалістів.....	42
<i>Устенко К.О., Гарбуз Т.В.</i> Формування творчої активності у студентів в процесі диригентсько-хорової підготовки майбутнього вчителя музики.....	49
<i>Филипчук М.С.</i> Виконавські прийоми та техніки гри на бас-гітарі: теоретико-методичний аспект.....	57

РОЗДІЛ II.

Сучасні виміри мистецтвознавства

<i>Брикайло Н.В.</i> Бандурне мистецтво на теренах України: генеза та шляхи розвитку.....	66
<i>Бульботка А.А.</i> Українська сучасна духовна хорова музика: аспекти побутування.....	73
<i>Валентюк Т.А.</i> Життєдіяльність Камерного хору "Воскресіння" м. Рівне: заснування та ключові етапи розвитку.....	79
<i>Даюк Ж.Ю., Проказюк Р.І.</i> Вплив європейської культури на зародження піаністичного мистецтва України.....	89
<i>Даюк Ж.Ю., Шишка Я.М.</i> Культурно-історичні аспекти виникнення та розвитку струнно-смичкових інструментів.....	94
<i>Дем'янюк О.О.</i> Штрихи до педагогічного портрету Людвіга Котлара.....	100
<i>Димченко С.С.</i> Педагогічна і диригентська спадщина Елеонори Скрипчинської в історичному часі української музичної культури (до 120-річчя від дня народження).....	105
<i>Закопець Л.М.</i> Методологічні аспекти роботи над звуком на початковому етапі навчання гри на гобої.....	114
<i>Заходякін О.В., Лістратова Т.М.</i> Передумови становлення та розвитку естрадно-джазового виконавства в Україні.....	122
<i>Корнієва А.Г., Фарина Н.П.</i> Ім'я Соломії Крушельницької в контексті національного бренду.....	126
<i>Марцинковський С.Л.</i> Секрети педагогічної майстерності Станіслава Димченка.....	132

<i>Нестерчук О.В.</i> Концерт фа-мажор для фортепіано з оркестром Джорджа Гершвіна: художньо-виконавський аспект.....	143
<i>Остапчук М.М., Никон О.К.</i> До питання становлення та розвитку українського фортепіанного мистецтва.....	149
<i>Прит К.О.</i> Теоретичний аналіз школи bel canto.....	155
<i>Прищепи Т.Б.</i> Творчий портрет музиканта-мультиінструменталіста Богдана Прищепи	161
<i>Рокіщук І.І., Белік В.М.</i> Мікшерний пульт як складова частина концертно-турової звукорежисури	165
<i>Столярчук Б.Й.</i> Уляна Кот – майстриня, берегиня традиційної української культури	172
<i>Трофімчук К.А.</i> Культурно-музичне середовище Америки ХХ століття: стилістичні ознаки та особливості розвитку	176
<i>Харитон І.М.</i> Авторство давньоукраїнської церковної монодії.....	184
<i>Хоменюк Т.С.</i> Феномен творчості Майкла Джексона: вокально-виконавський аспект	190
<i>Якимчук С.Н., Піддубник В.Г.</i> Генеза хорової культури Галичини у світлі духовних традицій другої половини ХІХ – початку ХХ ст.	195
<i>Яковець О.М.</i> Особливості фактури у бандурній музиці Г.Хоткевича	202

РОЗДІЛ ІІІ.

Методика музичного навчання і виховання

<i>Буцяк В.І., Смаль-Стоцька І.М.</i> Європейський досвід впровадження інклюзивної освіти	210
<i>Гедьфалві Т.І.</i> Розвиток музичного слуху молодших школярів засобами карпатського фольклору	216
<i>Кобиланська К.О.</i> Організація самостійної роботи учнів у процесі фортепіанної підготовки.....	222
<i>Кривчук І.П.</i> Нетрадиційний урок як середовище розвитку музичного інтересу молодших школярів	228
<i>Палаженко О.П., Єгоров А.С.</i> Зміст музично-просвітницької діяльності студентів-магістрантів у мистецьких закладах вищої освіти	235
<i>Солдатенко А.Л., Радковська Л.М.</i> Розвиток вокально-хорових навичок учнів-підлітків	241
<i>Томчук О.В., Крижановська Т.І.</i> Розвиток стильової грамотності учнів 8-11 класів на уроках інтегрованого курсу "Мистецтво".....	247
<i>Цаун Р.В.</i> Методика роботи з дитячим фольклорним ансамблем.....	254
<i>Шихова Г.І.</i> Педагогічні особливості застосування інтерактивних технологій на уроках музичного мистецтва	260
Про авторів	268

РОЗДІЛ III.

МЕТОДИКА МУЗИЧНОГО НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ

УДК 376-056; 2(17)

*Буцяк В.І.,
Смаль-Стоцька І.М.*

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Анотація. У статті висвітлено особливості організації освіти дітей з особливими потребами в європейських країнах.

Ключові слова: спеціальна освіта, інклюзивне навчання, діти з особливими освітніми потребами.

Annotation. The article highlights the features of special education for children in European countries.

Key words: special education, inclusion, children with special educational needs.

Постановка проблеми. Головною метою соціального розвитку сучасного суспільства є повага до людського розмаїття, захист та повна інтеграція в соціум усіх верств населення, у тому числі осіб з особливими потребами, забезпечення їх права рівного доступу до здобуття якісної освіти. Це право закріплено низкою міжнародних та вітчизняних законодавчих документів, основними з яких є: Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти (1960 р.); "Всесвітня декларація про освіту для всіх" (Таїланд, 1990 р.); "Стандартні правила забезпечення рівних можливостей для інвалідів" (ООН, 1993 р.); "Саламанкська Декларація про принципи, політику і практичну діяльність у сфері освіти осіб з особливими потребами" і програма "Рамки дій за освітою осіб з особливими потребами" (1994 р.); Конвенція ООН "Про права інвалідів" (2006 р.) та ін.; Конституція України (1996 р.); Закон України "Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні" (1991 р.); накази МОН України "Про створення умов щодо забезпечення права на освіту осіб з інвалідністю" (2005 р.), "Про організацію інтегрованого навчання інвалідів у вищих навчальних закладах III – IV рівнів акредитації незалежно від форми власності і підпорядкування" (2009 р.), "Концепція розвитку інклюзивної освіти" (2010 р.), Закон України "Про освіту" (ст. 19 "Освіта осіб з особливими потребами", ст. 20 "Інклюзивне навчання") (2017 р.) та ін.

Мета статті – проаналізувати особливості спеціальної та інклюзивної освіти дітей з особливими потребами в країнах Європи.

Аналіз досліджень. В історичній ретроспективі ставлення суспільства та держави до осіб з порушеннями (вадами, неповноцінних, інвалідів тощо) було завжди неоднозначним. Так, вчений М. Малофеев виділив п'ять періодів, які охоплюють дві з половиною тисячі років – "шлях від ненависті та агресії до прийняття, партнерства та інтеграції осіб з обмеженими психофізичними можливостями" [2, с.77-84].

Перший період (996-1715) – рух від агресивного та зневажливого ставлення до усвідомлення необхідності піклування про людей з особливостями розвитку. Переломним моментом в історії Західної Європи стало відкриття в Німеччині 1198 року першого притулку для сліпих.

Другий період (1715-1806) – усвідомлення необхідності опікуватися дітьми з відхиленнями в розвитку до усвідомлення необхідності навчання частини з них в спеціальних школах. Вперше у Франції були відкриті школи для глухонімих і сліпих (1770-1784).

Третій період (1806-1927) – від усвідомлення можливостей до усвідомлення доцільності навчання трьох категорій дітей: з порушеннями слуху, зору та розумово відсталих. Прийняття в західноєвропейських державах законів про загальну початкову освіту і на цій основі – законів про навчання таких дітей, сприяло розгортанню мережі спеціальних навчальних закладів та оформленню паралельних систем спеціальної освіти. Здійснюються спроби спільного навчання дітей з порушеннями психофізичного розвитку зі своїми здоровими однолітками. У 1844 р. вперше в Австрії був прийнятий закон, який передбачав створення можливостей для навчання сліпих дітей разом зі зрячими.

У 20-х роках ХХ ст. український учений О. Щербина успішно провів дослідження з навчання сліпої дівчинки в умовах масової школи і став активно пропагувати свої ідеї.

Четвертий період (1927-1991) – від усвідомлення необхідності навчання певної частини дітей з порушеннями до розуміння необхідності навчання всіх дітей з відхиленнями в розвитку. Розпочалося удосконалення вертикальної та горизонтальної структур системи спеціальної освіти, її диференціація на основі законодавчої бази. У передових державах світу на зміну старої парадигми суспільно-державного усвідомлення "повноцінна більшість" – "неповноцінна меншість" приходять нова – "єдина спільнота, яка включає і людей з певними проблемами". Світова громадськість законодавчо фіксує неприпустимість так званого "соціального маркування". Формується нова культурно-історична норма – повага до відмінностей між людьми.

П'ятий період (1991р. – і донині) – від сегрегативного навчання дітей з особливими освітніми потребами до інклюзивного. У Західній Європі значно скорочується кількість спеціальних шкіл, а збільшується кількість

спеціальних (інклюзивних) класів у загальноосвітніх школах. Розпочався активний розвиток національної системи спеціальної освіти з провідною тенденцією інклюзії.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі реформування системи освіти в Україні інклюзивне навчання перебуває на стадії впровадження. Проте у багатьох європейських країнах вже нагромаджений значний досвід успішного вирішення педагогічних та соціальних проблем навчання, виховання та адаптації дітей з особливими потребами.

З 70-х років ХХ-го ст. у країнах Західної Європи розпочалася перебудова організаційних основ спеціальної освіти, зокрема інтегроване та інклюзивне навчання дітей з особливостями розвитку визначено як основні форми здобуття освіти неповносправних. В Австрії, Нідерландах, Бельгії, Іспанії проводилася широкомасштабна науково-експериментальна робота з визначення науково-організаційних та методичних основ інтегрованого навчання учнів з особливостями психофізичного розвитку. У Швеції, Німеччині, Великобританії, Австрії, Фінляндії та інших країнах апробувалися різні форми та моделі інклюзивної освіти.

Чільне місце у впровадженні ідей інтегрованого та інклюзивного навчання за визначенням "Європейської агенції щодо особливих потреб у навчанні та інклюзивної освіти" займає *Італія*. Ініціатором освітньої реформи в країні стало громадське об'єднання "Демократична психіатрія", метою якого було досягнення прогресивних змін у психіатричних лікувальних установах, усунення ізоляції соціально небезпечних осіб з порушеною психікою. Учасники цього об'єднання вважали, що виникнення психічних відхилень у багатьох випадках провокується суспільством і школою, у тому числі й спеціальними навчальними закладами. Тому варто ініціювати зміни, і, перш за все, запровадити шкільну реформу, яка б надала можливість усім без винятку відчутти себе повноцінними членами суспільства.

У 1971 р. в Італії був прийнятий новий "Закон про освіту", який законодавчо закріпив право батьків на вибір навчального закладу, визначив статус масових шкіл, де навчаються всі діти з проблемами в розвитку, забезпечивши їм державну підтримку. Згодом у додатках до "Закону про освіту" 1977 р. було зафіксовано, що діти з особливостями розвитку мають ходити до школи поблизу домівки та навчатися в класах разом зі своїми однолітками. Наповнюваність класів не може перевищувати 20 чоловік. У класі можуть навчатися не більше двох дітей з обмеженими можливостями. Школярі з особливими освітніми потребами мають бути забезпечені кваліфікованою підтримкою з боку педагогів та різнопрофільних фахівців, що працюють з ними за узгодженими програмами.

В освітніх Департаментах провінцій Італії функціонують консультативні служби, де надають допомогу різнопрофільні фахівці, адміністратори шкіл, управлінськ освіти, представники громадських організацій, за необхідності долучаються представники служб охорони здоров'я. Співробітники

служб організують інклюзивне навчання, діагностуючи дітей та визначаючи їхні потреби.

У масових муніципальних закладах, як в дошкільних, так і в шкільних, працюють асистенти вчителів, що надають допомогу школярам з обмеженими можливостями здоров'я та разом з педагогом класу відповідають за успішність таких учнів. Асистенти вчителів спільно з педагогом складають індивідуальні навчальні плани для кожного учня з особливостями психофізичного розвитку з урахуванням його навчальних потреб з корекційно-реабілітаційної допомоги, яка в окремих випадках надається поза межами школи в центрах медико-соціальної реабілітації.

В освітній системі *Австрії* функціонують центри спеціальної освіти, які несуть відповідальність за навчання дітей з особливими потребами в масових загальноосвітніх закладах та координують роботу всіх фахівців, задіяних у цьому процесі. Вони діагностують дітей, консультують вчителів, надають навчально-методичну допомогу спеціальним педагогам та батькам учнів з порушеннями розвитку, проводять семінари та тренінги з підвищення кваліфікації, співпрацюють з адміністративними місцевими службами, медичними центрами тощо.

Психолого-педагогічну підтримку, в тому числі корекційно-реабілітаційні послуги учням з особливими потребами, надають спеціальні педагоги, які, головним чином, є штатними працівниками шкіл. Ці фахівці можуть бути асистентами вчителів, консультантами педагогів та батьків. Тимчасову підтримку таким учням можуть надавати профільні фахівці з медичних та медико-соціальних установ.

Правовою основою освіти осіб з обмеженими можливостями здоров'я у *Бельгії* є "Закон про спеціальну освіту", прийнятий у 1970 р., який законодавчо затвердив усунення бар'єрів між спеціальною та загальною системою освіти на основі експериментально апробованої моделі спільного навчання дітей з особливими освітніми потребами разом зі своїми однолітками, де:

- 1) школярі з порушеннями розвитку навчаються в масових школах, а психолого-медико-соціальний супровід їм забезпечують фахівці ПМС-центрів;
- 2) учні з порушеннями відвідують заняття із загальноосвітніх предметів у масовій школі, а спеціальні додаткові або корекційні заняття у спеціальній школі.

Закон передбачає безкоштовне обов'язкове навчання дітей з особливостями психофізичного розвитку з 6 до 18 років, хоча за певних обставин воно може бути подовженим. Після проходження дітьми з порушеннями розвитку психолого-медико-соціально-педагогічного обстеження, яке відбувається в ПМС-центрах, складається загальний висновок і надаються рекомендації стосовно майбутнього навчання дитини. Батьки (опікуни) беруть активну участь в обговоренні результатів та ухваленні кінцевого рішення щодо вибору освітнього закладу (масового чи спеціального).

ПМС-центри (позашкільні та шкільні) функціонують в системі масової та спеціальної освіти, їхня робота сфокусована на наданні допомоги школам, батькам і дітям з особливими освітніми потребами, яка полягає у визначенні освітнього маршруту (переведення її з одного закладу до іншого, з нижчого освітнього рівня на вищий), у складанні індивідуальних планів навчання, у проведенні корекційної роботи тощо. Дітей, які потребують професійної допомоги, спеціалісти ПМС-центру детально обстежують та вивчають, надають їм консультації, проводять розвивально-корекційні заняття тощо.

З-поміж інших європейських держав *Нідерланди* вирізняє своєрідність розвитку системи спеціальної освіти. У цій країні функціонують масові і спеціальні заклади для дітей з вадами слуху, з важкими порушеннями мовлення, зору, опорно-рухового апарату, хронічними захворюваннями, легкою та тяжкою розумовою відсталістю, порушеннями поведінки, з проблемами в навчанні, з комплексними дефектами. За статистикою 70% від загальної кількості школярів, які перебувають у таких спеціальних закладах – це діти з розумовою відсталістю та труднощами в навчанні. Їхнім батькам надається право вибору освітнього закладу для своєї дитини, однак відбувається це після детального обстеження спеціалістами, визначення її соціальних і навчальних потреб.

Ратифікація *Швецією* міжнародних угод щодо здобуття освіти неповносправними сприяла визначенню нового стратегічного напрямку освітньої політики держави. Сучасні тенденції в шведській освіті визначають курс на повне розформування спеціальних шкіл і створення на їхній базі ресурсних центрів.

Шведське Агентство спеціальної освіти, яке підпорядковане Міністерству освіти, відповідальне за надання підтримки сім'ям дітей з особливостями розвитку та освітнім закладам, де вони навчаються. Радники агентств опікуються цією категорією дітей, допомагаючи муніципальним органам влади забезпечити всі умови для їх навчання. На постійній основі функціонують курси підвищення кваліфікації педагогів та асистентів педагогів, батьків дітей та всіх фахівців, які задіяні в цьому процесі.

Шведська модель психолого-педагогічного та медико-соціального супроводу дітей з особливими освітніми потребами передбачає використання спеціальної допомоги як позашкільних служб, так і фахівців, що працюють за угодами в навчальних закладах, зокрема асистентів педагога. У всіх територіальних округах країни функціонують Центри дитячої реабілітації, співробітники яких надають необхідну допомогу дітям з обмеженими можливостями. Саме ці фахівці входять до основного складу групи спеціалістів, що визначають освітній маршрут дитини з особливими потребами, розробляючи індивідуальні навчальні програми з наданням відповідних реабілітаційно-корекційних послуг, хоча основне навантаження, як і відповідальність за навчання, покладена на вчителя-класовода.

У вирішенні питань психолого-педагогічного супроводу учнів з особливими потребами в умовах інклюзивного навчання *Німеччину* вирізняє варіативність його організації, яка зумовлена відмінностями у законодавстві Земель. Паралельно зі спеціальними освітніми установами, де перебувають діти, в основному зі складними порушеннями, функціонують заклади інклюзивного навчання. Психолого-педагогічний супровід забезпечується педагогічними центрами, які функціонують у кожному регіоні, хоча форми організації їхньої роботи можуть бути різними. Центри надають різнопланову допомогу школярам з особливими освітніми потребами, проводять з ними профорієнтаційну роботу, координують діяльність різнопрофільних фахівців, консультують батьків і вчителів масових та спеціальних шкіл тощо. Окрім центрів, підтримку учням з особливими потребами надають спеціальні служби (медико-соціальні, ресурсні центри, реабілітаційні заклади тощо), що функціонують поза межами шкіл і фінансуються органами місцевого самоврядування.

Після прийняття 1996 р. Акту "Про Освіту" у *Великобританії*, інклюзивне навчання отримало законодавче підґрунтя. Після проведених реформ у всіх регіонах країни розпочали свою діяльність органи Управління освітою зі структурним підрозділом – "Управлінням служби підтримки", яке несе матеріальну та організаційну відповідальність за інклюзивне навчання школярів.

Навчальні заклади мають у своєму складі фахівців – координаторів з питань спеціальної освіти, які безпосередньо працюють з особливими дітьми, надають додаткові корекційно-реабілітаційні послуги, залучають до роботи позашкільні медичні, психологічні та соціальні служби, консультують вчителів та батьків.

Освітній Декрет визначив структуру допомоги, необхідну при інклюзивному навчанні учнів з особливими освітніми потребами в школах *Іспанії*. Від місцевих управлінь освіти вони отримують необхідну навчально-методичну та кадрову допомогу при організації інклюзивного навчання. У штаті кожного є спеціальний педагог, який встановлює тісні зв'язки з різнопрофільними фахівцями та батьками. Окрім цього, позашкільні місцеві служби психолого-педагогічної підтримки також опікуються дітьми, що перебувають в інклюзивному середовищі.

У *Фінляндії* після ухвалення відповідних нормативно-правових актів законодавчо визнано інтегровану та інклюзивну форми навчання дітей з порушеннями розвитку. Необхідний психолого-педагогічний супровід здійснюють освітні служби місцевих органів самоуправи. У навчальних закладах штатними співробітниками є спеціальні педагоги, соціальні працівники та інші фахівці, які визначають освітню стратегію кожного школяра з особливостями розвитку.

Висновки. Таким чином, починаючи з 70-х років ХХ-го ст. у країнах Західної Європи на тлі їх економічного зростання, розвитку суспільних демократичних стосунків, посилення громадських ініціатив щодо захисту

прав дітей з обмеженими можливостями, пройшла організаційна перебудова освітньої галузі. Вона відбувалася після ратифікації міжнародних декларацій, що засвідчували рівність прав на здобуття освіти всіма громадянами без винятку. Ухвалення відповідних законів, які стали нормативно-правовою основою спільного навчання дітей з обмеженими можливостями з однолітками, призвело до реформування освіти, напрями проведення якого в європейських країнах різняться. Система спеціальних закладів для дітей з обмеженими можливостями здоров'я зазнала суттєвого скорочення та перепрофілювання. У багатьох європейських країнах вони стали осередками навчально-методичних та кадрових ресурсів, що використовуються при інтегрованому та інклюзивному навчанні.

Реформування освіти у нашій державі актуалізують необхідність проведення порівняльно-теоретичного аналізу та залучення передового світового досвіду впровадження інтегрованого та інклюзивного навчання у вітчизняний освітній простір.

Список використаних джерел:

1. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи : Монографія / А. А. Колупаєва. – К. : "Самміт-Книга", 2009. – 272 с.
 2. Малофеев Н. Н. Реабілітація средствами образования: социокультурный анализ современных тенденций [Текст] // Н.Н. Малофеев. – М.:ГНОМ, 2001.-168 с.
 3. Кравченко Г. Ю. Інклюзивна освіта [Текст] / Г. Ю. Кравченко, Г. О. Сіліна. – Х.: Вид-во "Ранок", 2014.-145 с.
 4. Шевців З.М. Основи інклюзивної педагогіки [Текст] / З.М. Шевців. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 248с.
-

УДК 398.8 (478.83).86

Гедьфалві Т.І.

РОЗВИТОК МУЗИЧНОГО СЛУХУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ КАРПАТСЬКОГО ФОЛЬКЛОРУ

Анотація: У статті проаналізовано зміст та структуру поняття "музичний слух", розглянуті окремі підходи щодо його розвитку у молодших школярів на матеріалі західноукраїнського фольклору.

Ключові слова: музичний слух, молодший школяр, західноукраїнський фольклор.

Аннотация: В статье проанализированы содержание и структура понятия "музыкальный слух", рассмотрены отдельные подходы, касающиеся его развития у младших школьников на материале западноукраинского фольклора.

Ключевые слова: музыкальный слух, младший школьник, западноукраинский фольклор.

Наукове видання

**МИСТЕЦЬКА ОСВІТА
ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ**

Збірник наукових праць

Випуск 6

Відповідальний за випуск
Сверлюк Ярослав Васильович

Технічний редактор
Віталій Власюк

*Редакційна колегія не завжди поділяє погляди авторів,
висвітлені у збірнику.
За достовірність фактів, точність цитат та можливі помилки
повну відповідальність несуть автори опублікованих матеріалів.*

Підписано до друку 02.04.2020 р. Формат 60x84 1/16. Папір офсет.
Гарнітура «Times». Друк офсет. Ум. друк. арк. 15,81. Наклад 100 пр. Зам. 28.
Видавництво «Волинські обереги».

33028 м. Рівне, вул. 16 Липня, 38; тел./факс: (0362) 62-03-97;
e-mail: oberegi97@ukr.net

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єкта
видавничої справи ДК № 270 від 07.12.2000 р.

Надруковано у друкарні видавництва «Волинські обереги».